

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЇЇ РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Модернізація економіки України обумовлена насамперед тим, що вона не готова адекватно реагувати на зовнішні і внутрішні виклики та загрози, що є свідченням низького рівня її конкурентоспроможності. Нарощування конкурентного потенціалу української економіки залежить від впливу багатьох чинників, які повинні враховуватись у стратегічних планах її розвитку. В основу цього розвитку повинна бути покладена кардинальна модернізація всіх її секторів, що має стати важливим підґрунтям нарощування конкурентного потенціалу їх організацій і підприємств. Таке нарощування повинно бути спрямоване на подолання розриву в конкурентоспроможності насамперед промислових підприємств з їх основними конкурентами. Отже, мова повинна йти про те, що основним завданням модернізації промислових підприємств має бути досягнення ними такого техніко-технологічного рівня, який дасть змогу виготовляти продукцію із інноваційним наповненням і конкурентоспроможну на зовнішньому і внутрішньому ринках. У зв'язку з цим повинна бути змінена державна економічна політика, тобто спрямована на пріоритетний розвиток високотехнологічних виробництв, здатних виготовляти продукцію з високою доданою вартістю, а також імпортозаміщувальну продукцію для задоволення нею попиту на внутрішньому ринку. Отже, модернізація є одним із найважливіших чинників переведення економіки України на інноваційний шлях її розвитку, підвищення технічного рівня підприємств та нарощування їхнього інноваційного потенціалу.

Проведення модернізації підприємств повинно відбуватись на основі ґрунтовно розроблених проектів. В проекті модернізації повинні бути чітко визначені перспективи розвитку кожного підприємства, тобто його пріоритетне значення у вирішенні економічних і соціальних завдань та обґрунтована потреба у відповідних ресурсах на її впровадження.

Застосування принципу пріоритетності у виборі підприємств для проведення їх модернізації має визначальне значення оскільки реалізація проектів її здійснення вимагає значних коштів. Тому важливим критерієм при відборі підприємств для проведення першочергової модернізації має бути обмеження на ресурси. Враховуючи такі обставини, модернізацію прискореними темпами треба здійснювати підприємств, на яких є видимі умови для нарощування їх виробничого потенціалу при невеликих витратах коштів. Кошти внутрішніх і зовнішніх інвесторів насамперед повинні бути спрямовані на модернізацію матеріально-технічної бази підприємств, як основи застосування новітніх технологій в тих виробничих підрозділах, які є визначальними в організуванні виробничого процесу виготовлення продукції високої якості, яка користується попитом на ринку. У вирішенні цього завдання важлива роль повинна належати проведенню ґрунтовної техніко-економічної діагностики сучасного стану техніко-технологічної бази підприємств, виділяти підрозділи, які потребують першочергового оновлення технологічного устаткування, підвищення загального технічного рівня, як важливої передумови налагодження випуску високоякісної продукції.

Комплекс таких системних заходів та їх ресурсного забезпечення необхідно здійснювати на підприємствах вітчизняного машинобудування, яке покликане в стислі терміни не тільки провести модернізацію своїх підприємств, а й налагодити випуск сучасних технологічних засобів, необхідних для модернізації підприємств інших секторів економіки, зокрема підприємств харчової, легкої, деревообробної промисловості та сільського господарства, які повинні своєю продукцією повністю задовольнити потреби внутрішнього ринку.

Важливим чинником проведення модернізації підприємств є забезпечення цього процесу персоналом високого фахового рівня, здатного швидко освоювати новітні технології та виготовляти вироби і надавати послуги з інноваційним наповненням, які конкурентоздатні на внутрішньому і зовнішньому ринках. Це обумовлює необхідність переорієнтації системи проф.-тех. освіти, яка повинна бути спрямована на організування підготовки робітничих кадрів з технічно складних, науко-

емних інженерно-професійних спеціальностей. Без таких робітників не можливо розвивати високотехнологічні виробництва і особливо ті його напрями, які повинні забезпечити високу якість і конкурентоздатність вітчизняної промислової продукції. Адекватного вирішення потребує проблема підготовки та перепідготовки інженерних і управлінських кадрів, покликаних здійснювати реалізацію проектів модернізації промислових підприємств в усіх секторах економіки, збільшення необхідної кількості фахівців вищого рівня кваліфікації. Однак їх кількість не зростає, а постійно зменшується. Це пояснюється тим, що здобувши вищу освіту у ВНЗ України, переважна більшість випускників цих закладів не працює за спеціальністю, інші опинились за межами підприємств, що володіють відповідними технологіями. Це призводить до того, що молоді спеціалісти не здобувають належного досвіду, опиняються на узбіччі розвитку інноваційних процесів, втрачають можливість для ґрунтовного закріплення здобутих теоретичних знань і підвищення свого фахового рівня. Крім цього не задовольняє попит на фахівців потрібних для вирішення системних, комплексних завдань модернізації промислових підприємств вища школа України, яка не здатна забезпечувати в повному обсязі інженерними і управлінськими кадрами високотехнологічні виробництва.

Проведення модернізації промислових підприємств обумовлює необхідність удосконалення системи мотивації персоналу, особливо мотивації інженерно-управлінських працівників. Сучасні умови господарювання обумовлюють необхідність формування адекватної динамічної системи стимулювання цієї категорії персоналу підприємств. Мова йде про значне збільшення їхньої заробітної плати, та належне преміювання за особистий внесок у вирішення найбільш вагомих завдань в процесі модернізації підприємств.

Підвищення рівня заробітної плати інженерних працівників, а також фахівців інших спеціальностей, зайнятих модернізацією стає важливим чинником кадрової стабілізації на підприємстві. Це важлива передумова не тільки реалізації проектних заходів, а й раціонального використання ресурсів передбачених на проведення модернізації.

Значних змін удосконалення потребує система матеріального стимулювання працівників зайнятих модернізацією промислових підприємств, а також працівників, які будуть залучені до роботи на модернізованих підприємствах. Адже мова йде про створення високотехнологічних виробництв та продуктивність належного використання їх потенціалу. Тому в основу матеріального стимулювання таких працівників повинно бути покладено принцип визначення особистого внеску працівника в досягнення позитивного результату у вирішенні конкретного виробничого чи управлінського завдання. Тобто необхідно забезпечити зв'язок між досягнутими результатами в діяльності працівника з розміром індивідуальної винагороди. Це спонукає до висновку про те, що на модернізованих промислових підприємствах, які застосовують новітні технології для виготовлення виробів назріла необхідність розробити і розширити застосування персоналізованої системи мотивації персоналу.

Вирішення проблемних завдань, пов'язаних з ресурсним забезпеченням модернізації промислових підприємств та раціональним використанням кадрів обумовлює необхідність управління цим процесом. Серед таких механізмів певні переваги має програмно-цільове планування, застосування якого чітко орієнтоване на досягнення поставленої мети при раціональному використанні ресурсів, персональної відповідальності керівників і окремих виконавців за визначені у відповідній програмі завдання. Такий підхід до управління проектами модернізації дасть змогу не тільки домогтися своєчасного виконання, передбачених програмою заходів спрямованих на підвищення технічного рівня підприємств та їх виробничих підрозділів, а й сприятиме належному організуванню та своєчасному забезпеченню підприємств потрібними ресурсами для проведення модернізації а також їх ефективного використання.